

Основні результати аналізу кадрового ресурсу закладів охорони здоров'я Сумської області

Людський ресурс сфери охорони здоров'я, рівень його професійної підготовки – важлива складова для забезпечення населення держави якісною медичною допомогою. Особливо велике значення він набуває в умовах реформування медичної галузі.

Від аналізу показників кадрового менеджменту, розрахунків прогнозу їх динаміки, потреби у спеціалістах та забезпечення їх належного професійного рівня у великій мірі залежить результат реформ.

Медичні кадри виступають стратегічним капіталом держави, адже 70% усіх капіталовкладень у світову галузь охорони здоров'я спрямовуються саме на її кадрове забезпечення. Натомість в Україні склалась вкрай складна ситуація із забезпеченням медичними кадрами.

За даними статистичної звітності МОЗ України, станом на 31 грудня 2018 року медичну допомогу в Україні надавали 185 675 лікарів усіх спеціальностей у закладах охорони здоров'я різних форм власності. Слід наголосити на поступовому зменшенні кількості лікарів в Україні протягом останніх років: у 2010 році працювало 224 876 лікарів, у 2014-му – 185 945, у 2017-му – 186 178.

Забезпеченість (на 10 тис. населення) відповідно 2010 - 40,4; 2014 - 40,8 2017 - 41,6 2018 - 43,7.

До розділу «Педіатрія» належать 25 лікарських спеціальностей, за якими працюють 18 251 особа, зокрема 8981 педіатр (49%) і 9270 високоспеціалізованих фахівців (51%). Співвідношення останніх до лікарів первинної спеціалізації становить 1:1. Водночас, за даними НСЗУ, 4398 педіатрів є лікарями первинної ланки (2019 р).

Такі ж тенденції присутні серед лікарів-педіатрів в Сумській області (табл.1)

Таблиця 1

Забезпеченість та укомплектованість дитячими лікарями в Сумській області 2018-2019 роки

Найменування	Всього лікарів		Забезпеченість		Всього лікарів з категорією		% атестованих		Штатних посад		Зайнятих посад		Укомплектованість штатних посад фізичних осіб	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Всього дитячих лікарів	457	447	26,6	26,5	328	320	71,8	71,6	560,00	538,00	496,75	450,00	81,6	83,1
педіатри	214	213	12,5	12,6	135	137	63,1	64,3	233,00	217,25	209,50	191,00	91,9	98,0
в т.ч. міських дільниць	102	56	5,9	3,3	68	40	66,7	71,4	121,00	67,25	114,25	56,00	84,3	83,3

За останні 10-15 років у Сумській області вкрай незадовільне становище із забезпеченням лікувально-профілактичних установ кваліфікованими лікарями -

педіатрами. Станом на 01.01.2019 року введено 217 штатних посад лікарів. Зайнято посад – 119, фізичних осіб – 98. Педіатри поліклінічних установ (відділень) склали 52,2% від усіх педіатрів, що працюють у лікувально-профілактичних установах; у стаціонарах нараховувалось 47,8 % лікарів.

Кількість не укомплектованих лікарських посад педіатрів в області становить 19. Враховуючи те, що плинність кадрів щороку складає 15-20 лікарів, а кількість лікарів, які приступають до роботи, становить 5-10 на рік в області створився від’ємний показник укомплектованості посад лікарями педіатрами. Ще близько 20-30 лікарів – це спеціалісти пенсійного віку.

В установах, які надають медичну допомогу переважно сільському населенню, показник укомплектованості лікарських посад фізичними особами є нижчий, ніж у середньому по місту Суми. Повну укомплектованість має лише Сумський (145,5%) та Буринській райони (100%). Найбільш низька забезпеченість лікарями спостерігається в сільських лікарських амбулаторіях та лікарнях представлена на таблиці 2.

Таблиця 2

Забезпеченість дитячими лікарями в Сумській області (%)

	2018	2019
Білопольський район	77,4	74,1
Буринський район	80,0	100,0
Великописарівський район	76,2	76,2
Глухівський район	52,5	62,5
Конотопський район	87,3	96,6
Краснопільський район	80,0	88,9
Кролевецький район	41,4	55,2
Лебединський район	85,7	80,0
Липоводолинський район	57,1	66,7
Недригайлівський район	40,0	63,2
Охтирський район	70,2	70,6
Путівльський район	47,1	80,0
Роменський район	70,0	70,6
Середино-Будський район	44,4	22,2
Сумський район	88,9	145,5
Тростянецький район	57,1	54,6
Шосткинський район	65,9	69,0
Ямпільський район	80,0	60,0

За окремими районами цей показник коливається в значних межах від 22% (Середино-Будській район) до 90%. В середньому цей показник складає у 2019 році складає - 72,1%.

Якщо враховувати тільки медико-санітарні установи, то укомплектованість штатних лікарських посад у 2019 році дорівнює 83,3 % (таблиця 3).

Таблиця 3

Забезпеченість кадрами установ первинної медико-санітарної допомоги в Сумській області (%)

	2018	2019
ЛПЗ м.Суми	102,6	115,7
Міські ЛПЗ м.Суми	102,6	115,7
Центр ПМСД №1	101,2	115,7
Центр ПМСД №2	103,6	
Районні ЛПЗ	72,0	68,8
Білопольський район	80,0	80,0
Великописарівський район	100,0	120,0
Глухівський район	52,2	88,9
Конотопський район	87,5	80,0
Краснопільський район	80,0	80,0
Кролевецький район	50,0	
Липоводолинський район	50,0	50,0
Недригайлівський район		
Охтирський район	92,3	
Путивльський район	50,0	66,7
Роменський район	75,0	80,0
Середино-Будський район	66,7	33,3
Сумський район	88,9	
Тростянецький район	60,0	60,0
Шосткинський район	65,1	65,1
Ямпільський район		

Укомплектованість посад лікарями-педіатрами варіювалася в різних адміністративних територіях Сумщини. Найбільш високі показники забезпеченості лікарями зафіксовані в м. Суми (115%) та Великописарівському районі (120%). В інших районах області він коливається від 33 да 89% (табл 3). Відсутні педіатри на первинній ланці охорони здоров'я в Недригайлівському, Кролевецькому, Охтирському та Ямпільському районах.

На Сумщині так як і в Україні спостерігається негативна тенденція зниження престижу професії медичного працівника. Конкурс серед абітурієнтів у Медичний інститут СумДУ у 2020 році склав 3,36 на одне місце держзамовлення. У той же час, конкурси серед абітурієнтів у ВНЗ економічного профілю рівнялися 16,29 на одне місце. Невисоку престижність медичної професії побічно засвідчило й те, що серед абітурієнтів 28% були вихідцями з родин медичних працівників, які є професійно мотивованими

Висновки і перспективи.

Стан кадрових ресурсів лікарів-педіатрів в Сумській області характеризується кількома проблемами, які необхідно враховувати при стратегічному плануванні підготовки й розподілу лікарських кадрів:

1. Скорочується чисельність лікарів-педіатрів.
2. Відзначається низька укомплектованість штатних лікарських посад фізичними особами: лікарі – 83,1%, особливо це стосується установ первинної медичної допомоги і окремих районів області.
3. Вікова структура лікарських кадрів – неблагоприємна. Питома вага осіб пенсійного та передпенсійного віку становить 25%. Крім того, знижується престиж професії медичного працівника.

Таким чином, потреба в педіатрах становиться ще більшою. При цьому за нашими розрахунками потреба у висококваліфікованих педіатрах буде зростати внаслідок подальшого розвитку сімейної (перепрофілізація педіатрів) та вузько-спеціалізованої медицини.

кандидат медичних наук,
доцент кафедри педіатрії

Січненко П.І.